

nes Tilstand ikke er forværret, men snarere forbedret, og derfor antager jeg det for uretfærdigt mod Landets Statteydere, at man, saalænge disse Rettigheder beholdes, skal lade disse Statteydere betale en saadan Kapital, som 15 Aars Statteestergivelse udgjør, og som hverken er mere eller mindre end 500,000 Rbd. Jeg antager, at det fra Regjeringens Standpunkt kan være betænkeligt nok, at gaae ind paa de tidligere meget indgribende Forandringer, som ere gjorte i Udfastet, og tvivlsomt, om det ikke i Næringsbrugers Interesse turde være bedre, at tage Loven tilbage og beholde det Bevillingsystem, man har, og lade de nærmest kommende Aar afgjøre, om virkelig den Anskuelse, som nu har gjort sig gjældende iaar ved at stille disse Ændringsforslag, skulde have holdt sig, navnlig hos Folkerepresentationen; men det forekommer mig i ethvert Fald yderst tvivlsomt, om jeg nogenstunde kunde tilraade Hans Majestæt at sanctionere en Lov, som gaaer ud paa, at kjøbe en Tilstand, som efter min Overbevisning er ringere end den nærværende, ved den foreslaaede Estergivelse af Statsintraderne. Jeg maa derfor ligefrem protestere mod dette Ændringsforslag; thi jeg skjønner ikke rettere, end at det er en ubegrundet Estergivelse af Statskassens Indtægter.

Orsted: Jeg har forhen erklæret mig i samme Retning, som den ærede Stiller af dette Ændringsforslag, at det er et Retfærdighedskrav, at Møllestyldsaafgiften og de andre faste Afgifter paa Møllenæringen, som ere hjemlede ved de hidtilværende Love, bortfalde i det Dieblik, at Møllere tabe de Berettigelser, som ligge til Grund for Møllestylden. Den høit ærede Indenrigsminister mener vel, at Møllernes Stilling i de første 15 Aar ikke vil forringes, men snarere forbedres ved dette Lovforslag, navnlig saaledes, som det nu i adskillige Henseender er blevet omændret af Landstinget. Det er Noget, der kan være ulige Meninger om. Det kan være, at Møllernes Indtægter i den nærmeste Fremtid, navnlig i de 15 Aar, indtil den almindelige Frihed indtræder, ville bedre sig; men det troer jeg dog er ganske vist, Substantfen, hvorpaa Afgiften, idetmindste den egentlige Møllestyld, hviler, bliver i høi Grad for-

ringet. Istedetfor at man hidtil har betragtet en Mølle som en god og sikker Eiendom, hvorpaa man kunde udlaae Capitaler, og hvorpaa ogsaa offentlige Midler kunde udlaaes, saatager den nu ganske denne Egenkab; thi, naar man veed, at den Indtægt, hvorefter i sin Tid Værdien er beregnet, om 15 Aar vil være aldeles usikker og precair, saa er der Ingen, som omgaaes nogenlunde forsigtig ved sine Capitalers Udlaan, som vil indlade sig paa at udlaae Penge i en Mølle. Der er vel blevet yttret, navnlig af den ærede Ordfører, at man ikke ved Udlaan i Møller har taget Hensyn til Indtægterne, men jeg kan forsikre, at dette er fuldkommen urigtigt, og dersom han ønsker at see de 10 af mig igaar paaberaabte Taxationsforretninger, da staae de til hans Tjeneste, og han vil see, at Mølleindtægterne ere betegnede som Hovedbasis, hvorefter man har ansat Værdien. Man har ansat Møllernes Værdi snart efter Forpægtningsafgifterne af Samme, snart efter det Malehorn, man fik ved Formalingen. Det er jo netop det, som hidrører fra Privilegiet, og dersom denne Berettigelse i den omhandlede Henseende for Fremtiden falder bort, saa har jo Møllerne ikke nogen saadan Værdi. Der er og af en anden æret Taler sagt, at Møllerne ikke kunne have nogen sikker Værdi i Handel og Wandel, eller at man ikke kunde regne derpaa til Pengeudlaan, fordi deres Værdi beroede paa personlige Egenheder, paa hvordan Møllen blev bestyret, men enhver Eiendoms Værdi er jo i høi Grad afhængig af, hvorledes denne bestyres, derfor vil en forsigtig Capitalist heller ikke laane derpaa til det Overste; det gjør man heller ikke med de offentlige Stiftelser eller Umyndiges eller andre Midler, som staae under det Offentliges Forsorg. Men en Mølles Værdi er ikke væsentlig mere end andre Eiendomme afhængig af Personligheder, thi dersom dens Eier ikke betaler sine Renter eller Capitalen i rette Tid, kan Panthaveren lade Møllen sælge, og Auctionens Udfald vil ikke reite sig efter hvad Møllen, maaskee paa Grund af en slet Bestyrelse, har indbragt, men efter hvad den i og for sig kan udbringe. Det er altsaa vist, at Substantfen, Værdien af Møllen i høi Grad nedtrykkes ved det forelagte